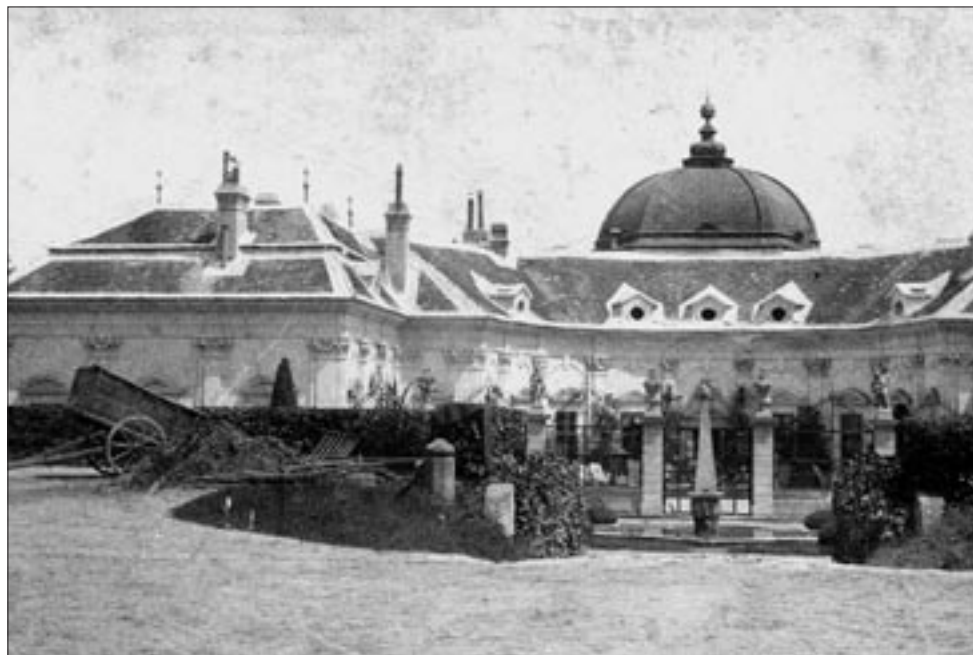

BUCHLOVSKÝ ZPRAVODAJ

ČÍSLO 11 • ROČNÍK X.

LISTOPAD 2004

Horní fotografie zámku v Buchlovicích byla pořízena v létě roku 1881. Dolní pochází z období těsně po druhé světové válce (z archivu Spolku podporovatelů historie Buchlovic)

Zikmund I. Berchtold

Zikmund I. Berchtold byl synem lidumila Leopolda a narodil se 4. února 1799. Ještě v dětském věku úplně osiřel, poté studoval práva a politiku. Jeho zálibou bylo vojsko, stal se nadporučíkem pluku císařských husarů a pak gardistou při uherské tělesné gardě ve Vídni.

V říjnu 1828 se oženil s Ludmilou, rozenou Vratislavovou z Mitrovic, pražskou komtesou a z hlediska jejího postavení velmi dobrou češkou a přítelkyní nejhudších občanů. Zikmund byl přísedícím soudu zemských stavů na Moravě a soudu. Po otci zdědil buchlovské panství se žeravickým statkem, na to panství Putnok a Velké Záblati v Uhersku. Jako důstojník uherské gardy se zúčastnil v roce 1848 uherského povstání proti habsburskému absolutizmu. Po potlačení vzpoury byl odsouzen nejprve k trestu smrti a poté k doživotní internaci na svých panstvích. V roce 1856 převedl majetek na svou choť a žil klidným, neokázalým, spíše podivínským životem. Často si prý zval do buchlovického zámku maďarské cikány, kteří celé dny vyhrávali divoké písně, aby svého mecenáše rozveselili.

Zikmund měl se svou ženou celkem tři děti – Valburgu Corsinu, Ludmilu Gizelu a Zikmunda Samuela. Samotný Zikmund odešel na věčnost už za tři měsíce po své ženě, 23. listopadu 1869, tedy přesně před 135 lety. Jeho tělo je pohřbeno v hrobce kaple sv. Barbory na Modle.

PS: Při prohlídce hradu Buchlova je někdy průvodci ukazována šňůra (oprátka) na vystaveném kabátci oblečení Zikmunda Berchtolda a komentována coby oprátka, kterou prý měl jmenovaný doživotně nosit na paměť svého někdejšího odsouzení k smrti. Ve skutečnosti se ale jedná o obecnou součást uherské uniformy, do které se Zikmund oblékal. Původcem této zkazky je se vši pravděpodobností někdejší hradní správce z prvorepublikových a válečných časů, Konečný, který je i autorem pověsti o psu Cerberovi, zázračném zrcadle, kamenném korytku (výlevce) v rytířském sále atd.

Text: - bž -, Foto: archiv Spolku podporovatelů historie Buchlovic

Neničme si ovzduší – nespalujme jedy!

Vážení spoluobčané,
před nedlouhým časem přišly opět podzimní dny, doprovázené sychravým počasím a zejména chladnými nocemi. Začala tak zvaná topná sezóna a s ní zprvu nárazové přitápění v kotlích, kamnech a krbech. Vedle plynu, dřeva a uhlí se v některých domech prokazatelně topí hořlavým materiálem, který poškozují životní prostředí a bez nadsázky i život. Nevěříte? Udělejte si podvečerní procházku obcí třeba až na Zahrady, k lesu, a přesvědčte se sami, z kterých komínů kolikrát co uniká do ovzduší.

V této souvislosti Vás žádáme o ohleduplnost k našemu společnému životnímu prostředí. Nakonec upozorňujeme na dodržování obecních nařízení se sankcemi, které se vztahují k uvedené problematice.

Děkujeme za pochopení.

Členové Rady obce Buchlovice

Knihovna informuje

Změna poplatků v knihovně:

Použití počítače připojeného na internet zdarma.

Výsledky ankety Nejoblíbenější kniha obyvatel ČR

V anketě bylo odevzdáno celkem 93 252 hlasů.

1. místo: Rowlingová - Harry Potter, 6 979 hlasů
2. místo: Tolkien – Pán prstenů, 2 697 hlasů
3. místo: Bible, 1 996 hlasů
4. místo: Jirotka – Saturnin, 1 888 hlasů
5. místo: Němcová – Babička, 1 082 hlasů

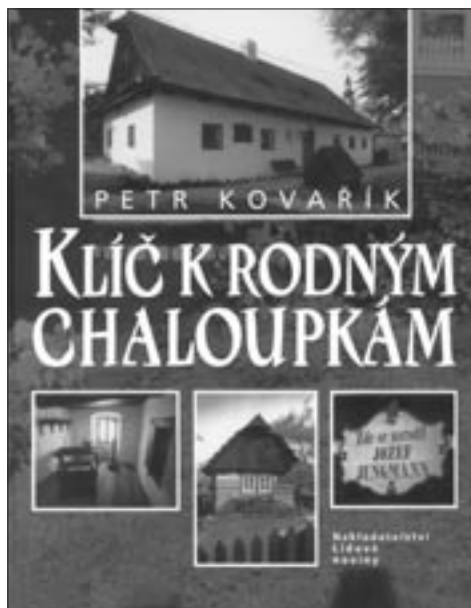
Z českých autorů se v první padesátce umís-

tily například knihy Krtečkova dobrodružství (Miler), Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války (Hašek), Ferda mravenec (Sekora), Rychlé šípy, Hoši od Bobří řeky, Záhada hlavolamu (Foglar), Bylo nás pět (Poláček), Povídaní o pejskovi a kočičce (Čapek), Kytice z pověstí národních (Erben), Lovci mamutů (Štorch), Broučci (Karafiát), O Mikešovi (Lada), Dášenka čili život štěněte (Čapek).

Z nových knih v knihovně:

Petr Kovařík – Klíč k rodným chaloupkám

Autor publikace je známý jako básník, spisovatel a publicista. Kromě básnických sbírek

a knih prózy jsou předmětem jeho zájmu především témata z kulturní historie a vlastivědy. Netradičními průvodci byly jeho Studánky Moravy, Čech a Slezska a Klíč k pražským hřbitovům. Tato jeho nová kniha nás přivádí k dochovaným rodným chaloupkám známých českých a moravských osobností jako byli například Jan Hus, Josef Lada, Alois Jirásek, Leoš Janáček, Jan Karafiát, T. G. Masaryk, Adalbert Stifter, Bedřich Smetana a další.

Působivé čtení je bohatě doplněno fotografiemi a kresbami.

Rodná světnička Jana Husa v Husinci

Josef Lada - Rodné hnízdo (ukázka)

„Náš starý domek číslo 15 stál pod mírným svahem, takže skoro celá jeho zadní boční zeď byla opřena o násep hlíny. V baráčku byla jediná obytná světnice, malá síňka, chlév, stodůlka a menší chlívký pro husy a čuníka. Ze síňky se vcházelo nejen do světnice, ale i do chléva. Za barákem byla malá, ale útulná zahrádka. V jediné světnici se vařilo, spalo a provádělo obuvnické řemeslo. Spalo tu někdy nejen šest členů rodiny, ale často ještě pocestný, nad nímž se otec ustrnul, když v celé vsi nemohl sehnat noclehu. Mnohý z těch noclehářů uměl pěkně vyprávět, a tak jsem i od nich slýchal o všelijakých lidských osudech, v nichž – bohužel – bylo málokdy co veselého.

Obytná světnice byla jediná z kamene, vše ostatní bylo dřevěné. Snad kdysi býval celý domek ze dřeva a některý bývalý majetník měl prostředky jen k přestavění světnice. Ale i to bylo jistě velmi dávno, neboť krovy a stropní trámy byly tak ztrouchnivělé, že musily být venku i ve světnici podepřeny zvláštními sloupy. Třeba byla chalupa nizoučká, že dospělý člověk snadno dosáhl stropu, byly kamenné zdi skoro metr silné. V létě býval proto ve světnici milý chládek, ale v zimě se kamenné zdi tak potily, že ze stěn tekly celé potůčky vody. Od toho se nám kazil chudý nábytek, obrázky na stěnách a šatstvo v almaře. Ale i tento stav býval zdrojem mnohých zábav. Chodíval jsem po posteli a prstem sváděl jeden malinký potůček do druhého, až splynuly dole u země v jeden veliký proud. Podlaha se nám vlhkem nekazila, protože jsme měli ve světnici jen udušanou máznou hlínu, jaká bývá ve stodolách na mlatech, a místo suků z ní někde vyčnívaly drobné kaménky. Proto jsem snadno mohl udělati lžící ve zvlhlé hlíně malé stružky, kterými jsem sváděl vodu ze stěn do malého rybníčku. Tim rybníčkem ve světnici jsem se potom rád chlubil před ostatními kluky, a když jsem si pozval některé synky ze statků, aby tomu uvěřili, často jsem vídával, jak mi to závidí a jak se potom mrzutě loudají k svým výstavným a suchým domovům.“

řádky základní školy

V loňském školním roce pořádalo Ekocentrum Pantoflíček při ZŠ Dolní Němčí 8. ročník literární soutěže ke Dni Země – Zelená planeta. Ve III. kategorii, která byla určena pro žáky 8. a 9. ročníku, zvítězil žák naší školy Jakub Šik. Jeho práci vám nyní nabízejme:

Buchlov (subjektivně zabarvený popis)

Každý člověk by měl mít svůj domov. To je místo, kde člověk vyrůstá, má rodinu, přátele, kde je šťastný.

A když se mě někdo zeptá, kde já mám svůj domov? Odpovím: „Na krásném místě, které stráží obrovitý Buchlov, v malé dědině Břestek.“ A když se zeptá: „Kdo je to Buchlov?“, řeknu: „Ne kdo, ale co je Buchlov. Buchlov je symbol mého domova!“

Buchlov je místo, o kterém chci psát. Je to rozložitý kamenný hrad na vysokém kopci, obrostlý majestátnými lesními velikány a temnými hvozdzy. Již od první poloviny třináctého století se tyčí nad naší krajinou jako silný strážce všech obyvatel v údolí pod ním. Rád se procházím po jeho pevných hradbách a naslouchám skrytým hlasům širokých zdí a tajemných prostor a tmavých skryší. Možná proti mně půjde černá paní nebo duchové zemřelých hradních pánů. Kolem ucha mi prolétne hvízdající netopýr a já tuším, že bych se neměl zahrávat s temnými čarami, kterých je Buchlov plný. Někdy večer, když za ním zapadá slunce, rozlije se rudá záře připomínající krev, která protekla staletími jako oheň při dobývání hradu. Ale on nikdy nebyl dobyt. Tento svědek starých dob nám sděluje, že máme mít stejnou sílu a věřit v sebe a nikdo nás nepřemůže a neponíží.

Takhle já cítím jeho poselství. Buchlov je znamení mého kraje, domova. Když se vracím z daleka a vidím Buchlov, vím, že jsem doma.

Další ukázka je slohová práce žákyně sedmé třídy Leony Daňhelové:

Dovolená snů

Naše letošní dovolená se mi opravdu moc líbila. Po dlouhém rozmyšlení a prohlížení katalogů různých cestovních kanceláří jsme se s rodiči rozhodli, že pojedeme do Tuniska.

Čekání rychle uteklo a za nějakou dobu se začaly balit kufrů. Moc mě to nebaví, ale je to tak před každou dovolenou ve všech rodinách. Druhý den už nám letělo letadlo. Po příjezdu na letiště a odbavení kufrů jsme za chvíli seděli v letadle. Jakmile letadlo přistálo, všichni si nastoupili do autobusu a jeli do hotelu. Náš hotel se jmenoval Vincci Taj Sultan a byl opravdu krásný. Ale protože tento den byl náročný, šli jsme asi za hodinu spát. Ráno, hned po snídani, jsme šli otestovat hotelový bazén a podívat se na pláž. K moři jezdím každý rok, ale Středozemní moře v této oblasti bylo krásné. Pisčitá pláž, žádné vlny a teplota vody i vzduchu perfektní.

Celou dovolenou jsme neleželi u moře nebo u bazénu, což bylo velmi příjemné, ale pomocí celodenního výletu jsme poznávali pro nás exotickou zemi, Tunisko. Město Kartágo bylo zajímavé starými římskými památkami. V muzeu Bardo jsme viděli krásné antické mozaiky a sochy. Poté jsme navštívili lázně Antonína Pia a Tuniskou Medinu plnou obchůdků, ale také otravných obchodníků. Večer na nás (jako každý den) v hotelu čekal program, o který se staral tým mladých a vzdělaných animátorů.

Čas volných dnů rychle uplynul. Cestou na letiště jsme naposledy viděli datlové háje, hliněné domy a zahalené Tunisany.

Moc ráda bych se do této země jednou vrátila.

První měsíc angličtiny mají za sebou

Žáci 4. třídy zakončili první měsíc výuky angličtiny divadelním představením *The very hungry caterpillar*. Kdo tam byl, viděl, jak se z vajíčka klube housenka, která se nakonec promění v krásného motýla. Přejeme všem čtvrtákům, aby se jim učení jazyka líbilo. Určitě to pro ně bude „a piece of cake“ (hračka).

Malé připomenutí loňských hodů

**Sbor dobrovolných hasičů Buchlovice,
Obecní úřad Buchlovice a stárci
Karel Buchtík, Veronika Copláková,
Tomáš Buchtík a Vendula Mikulíková**

pořádají

13. a 14. listopadu 2004

MARTINSKÉ HODY S PRÁVEM

Program:

sobota 13. listopadu

10.00 - zahájení na náměstí + odchod pro povolení hodů
- obchůzka po obci na trase: Lhotka, Kostelní, Masarykova, Příční, Helštýn,
Zahrady, Podvinohradí, Suchý řádek, Hraničky, bytovky
19.30 - zábava ve Štítě (vstupné 90 Kč)

hraje NEDAKOŇANKA

neděle 14. listopadu

10.00 - hodová mše svatá v kostele sv. Martina
11.30 - tanečky na náměstí
13.30 - obchůzka po obci na trase: Hradištská po kapličku, Komenského,
řadovky, bytovky, domov důchodců, Tyršova, Loučky,
19.30 - zábava u Páva (vstupné 70 Kč)

hraje ŠAROVEC

Prázdninové ohlédnutí

V úterý 24. 8. 2004 jsme se rozjeli společně s 15 dětmi a 4 dospělými našeho farního i nefarního společenství na prázdninový pobyt. Dlouho předtím jsme hledali vhodný objekt pro partu rozdováděných „rarášků“ ve věku 3 až 13 let. Prostřednictvím křesťanského rádia Proglas se nám to podařilo. Na náš dotaz reagoval Otec Jordán z Bystřice pod Hostýnem a nabídl nám ubytování ve volné faře v malebném podhůří Hostýnských vrchů, na Rusavě. A navíc zdarma!

Cesta nám rychle uběhla, jeli jsme autobusem, vlakem, šli jsme pěšky. V cíli nás čekalo milé překvapení. Nejenom, že staříčká budova je velmi útulná, vybavená vším potřebným k rekreaci, ale v těsném sousedství se nachází barokní kostelík, kde jsme mohli na bohoslužby. A co pro nás bylo velmi příjemné, byla skutečnost, že všechno je vystavěno na kopci, odkud je vidět do okolí a my jsme tam byli navíc sami bez sousedů. Odpadla nám obava, že bychom někoho rušili hlasitými rozhovory, zpěvem, povykováním při honičce, schovávané, šipkované, fotbalu, táboráku, noční stezce odvahy a ani už nevím při jakých dalších hrách, které Marcelka Krausova „sypala“ z rukávu. Mimo hry jsme dali tělům zabrat i jinak. Podnikli jsme několik túr po kopcích, které jsou v této lokalitě docela příkré. Jedno odpoledne jsme navštívili také místní koupaliště.

Hlavním bodem našeho horského pobytu byl sv. Hostýn s bazilikou Panny Marie. Zde byly některé děti po prvé a obdivovaly tu spoustu schodů vedoucích až k samotnému prahu chrámu. Pravděpodobně byly uchváceny i krásou barokní stavby a následně samotným interiérem, jelikož celou dobu mše svaté a taky mimo ni zde setrvaly mlčky. Jenom oči jim zářily a „jezdily“ z jedné ozdobené stěny na druhou a div si hlavy nevykroutily při pohledu do kopule připomínající nebe. Měli jsme radost z náhodného setkání s naším Otcem Jiřím Kovářem, který byl zde zrovna přítomen. Spolu se dvěma bratry františkány nás navštívili v našem prázdninovém útočišti na faře a při táboráku, písních, povídání i modlitbě jsme zakončili den.

Určitě se budete ptát, kdo se staral o hladové krky? Tady bych chtěla poděkovat za nás všechny účastníky malé i velké manželům Lipnerovým z Buchlovic. V jejich restauraci Koliba jsme měli zajištěnou celodenní stravu a musím podotknout, že vynikající! Samé dobroty a takové množství, že jsme to sotva spořádali. A k tomu ještě jako dezert předváděl pan ing. Lipner dětem kouzelnická čísla.

Vše ale má svůj konec a i náš pobyt na Rusavě skončil. Díky Bohu jsme se vrátili všichni a bez zranění. Co k tomu dodat? Snad příště na shledanou. **Marcela Krausová a Helena Schwarcová**

Společná fotografie na sv. Hostýně

Do Chřibů také letos zavítal podzim

(foto: -vlk-)

Do nového roku s turistickým kalendářem

Buchlovický zámek

Zajecí stezka

Jako už každoročně jsme si vždy před koncem roku zvykli na nové vydání fotografického kalendáře „Chřiby“, staroměstského autora, člena Klubu českých turistů a fotografa, Vojtěcha Rosůlka. Kalendář se objevil na pultech v minulých týdnech a jako pokaždé láká množstvím snímků z našich nejbližších lesů – Chřibů.

Vedle historických i aktuálních fotografií přírody – skal, lesů, pamětihodností – v něm spatříme i záběry z několika akcí uherskohradištských a dalších turistů, ze zdolávání chřibských skal, z turistických pochodů atd. Několik fotografií je aktuálně věnováno poslední fázi dobudování pro Chřiby unikátní a první kamenné rozhledny na jejich nejvyšším vrcholu Brdu (587 m n. m.), která byla otevřena letos v pozdějším podzimním termínu.

Kalendář je jako pokaždé doplněn úvodem lesního správce Lesní správy Buchlovice, Lesů ČR, ing. Zdeňka Zálešáka. Následuje historie dálkových pochodů Chřibami a termíny turistických akcí v roce 2005.

Text - bž -

Foto Vojtěch Rosůlek

Lovecký posed pod Kočič horou (1970)

KULTURNÍ AKCE – listopad a prosinec 2004

listopad 2004

13.-14. 11.	Martinské hody		Obec Buchlovce	Obecní úřad 572 595 122
20. 11.	Rozloučení se sezónou	9.00		KČT Tupesy Mikula 572 597 106
21. 11.	Div. představení + Divadelní bál		Osvětimany	Divadelní spolek, KK OÚ Osvětimany 572 574 111
listopad	Noční sýčkování		Chříby	OÚ Modrá 572 571 180, Skauti

prosinec 2004

4. 12.	Mikulášská nadílka		Osvětimany	Klub žen, KK OÚ Osvětimany 572 574 111
prosinec	Mikulášská nadílka		Zlechov	OÚ Zlechov 572 597 339
12. 12.	Vánoční rozjímání		Osvětimany	ZŠ, MŠ, Klub žen, KK OÚ Osvětimany 572 574 111
18.–19. 12.	Vánoce na zámku	10.00– 16.00	Interiéry zámku Buchlovce	Syslová 572595110
19. 12.	Veselý vánoční jarmark	9.00– 15.00	Náměstí Svobody Buchlovce	FS Buchlovce, Ing. Pavel Dvořan 572 595 123
19. 12.	Vánoční koncert pěvec- kého sboru Buchlovce		Zámek Buchlovce a DD Buchlovce	František Klvaňa, 572 595 292
23.12.	Vánoční koncert FS	19.00	Prostory u fuchsii Buchlovce	FS Buchlovce, Ing. Pavel Dvořan 572 595 123
23. 12.	Zpívání u vánočního stromku		Obec Břestek	OÚ Břestek 572 595 710
24.–25. 12.	Vánoční zpívání při mši		Osvětimany	Pěvecký sbor, OÚ Osvětimany 572 574 111
24. 12.	Živý betlém a zpívání koled		Modrá-u kapličky	OÚ Modrá a Skauti 572 571 180
25.12.	Kostelní cyklus			Ing. Dvořan 572595 123
25. 12.	Štěpánská zábava		Hostějov	Obec a SDH, 572 594 096
26. 12.	Štěpánský koncert		Bazilika Velehrad	OÚ Velehrad, 572 571 115
30. 12.	Předsilvestrovský výstup na Brdo (30. ročník)			KČT UH, také FS Buchlovce Ing. Dvořan 572 595 123
prosinec	Adventní koncert		Kostel Zlechov	OÚ Zlechov 572 597 339

Autobusem je to levnější a lepší ...

Věra Mičková

Bylo ráno po svatém Mikuláši. Stála jsem na autobusové zastávce k Hradišti. Pomalu nás přibývalo. Ruce v kapsách, podupávali jsme. Mrzlo a při tom řídce poletoval sníh, se kterým si pohrával vítr. Občas vynesl chomáč vloček do výšky a potom vmetl do tváře nebo za límec. Nic příjemného. Kromě pozdravu všichni mlčeli.

V tom přicházel na zastávku strýc Franta, čerstvý důchodce s demizonom v ruce. A hned volá: „Á, už to nepásáje!“ „Dobrý deň, strýcu, kde ste sa vydál?“ „Ále, vezu našim mladým provijant.“ „Ále, šak vaši majú auto, nebo snád dvě, to si nemožú dojet?“ „Ať mají, co mají, autobusem je to levnější. A navíc tam možu s mladým pokoštovat několik druhů piva a v kolika hospodách chcu, bez jakéhokoliv rušení.“ „Jakého rušení, strýcu?“ „Toš, nevíš? Tož třeba: Už si tu zas? To nemáš co na práci? Nebo: Koza hnoje do půl hranta, králíci žerú slámu pod sebou a ty čapíš jak kvočna na vajcích!“ Říká moja Mařka a jiných práci ešče vymýšlí. A tam, v poklidu, co vypiješ, to zaplatíš. Šak večer ně može mladá dovézt dom. Na co to auto mají, ně?“ „Toš pravda, strýcu,“ smějí se všichni.

V tom přijíždí autobus, nasedáme a strýc s kamarádama, kterých je kolem něho hned několik, sedají si dozadu. A řeč pokračuje: „Strýcu, je to pravda, že prý ste loni napálil kalnú slivovicu?“ „Ani mě nespomínaj! Dobrá byla, čistoučká, nechál jsem ju na dvaapadesát. Sladučká byla, no jedna radost, dobře zme ju vychutnali! Výstavní a co ešče vyčáchnu. Dojda dom z pálenice nadřenný, hned sem si šel lehnút. Ráno stanu, očám nevěřím, slivovica kalná. A já hned na starú: „Cos s tú slivovicú udělala ty nešťastnico nešťastná.“ Ona na to, že kalnú sem ju už dovézl, máznutý prý sem býl, že o tom ani nevim. To ňa dožralo. Toš sem na ňu uderýl a začal hned výslech. Co sem si vyslechl, to opakovat nebudu, ale nakonec z ní vylézlo, že si ale litřík odléla na mazání kolen a doléla to vodú, šak víte, co to udělá. Býl sem nasršený jak satanáš! Dyby ně stařenka nedržaly, býl sem štonť jí aj nejednu vlepit. A do Ježíška sem s nu nemluvil. Doví, kolik tam taho naléla. Slivovica byla slabá, že sa dala z hrnka pit, proto

jí tak ubývalo a proto sa tak brzo minúla. “Mávne rukou a usměje se: „A vem to neš!“ „A jak to téklo letos, strýcu?“ ptá se Tonda. „Chlapé, letos to bylo slabší. Trnek nebylo. V Nádborovej ně uschly dvě kulovačky a v zahradě pěkná trnečka. Esli to tak půjde dál, tá ekologija je pořád větší svinstvo, budem pálit snád enom jabka.“ Janek na to: „Je tá vaša lepší, než tá moja, strýcu?“ „Ja šak možem okoštovat, mám toť v pluskače.“

Autobus zastavuje ve vedlejší dědině. Přisedá pár lidí, mezi nimi starší paní „po sedlcky“ s noškou na zádech. A hned spustí: „Ná, to je zima sakramentská a už od včesku a jak to bude dál?“ Hned volá na řidiče: „Zavři ty dveřa, dyť táhne, že by to vytáhlo člověka aj s nošú!“ Mladý Jurka hned vstává a volá: „Podťe si sednúť, stařenko, šetřte nohy.“ „Có, ty utřinose, jaká su já u tebe stařenka, có?“ Strýc na to: „Teti, jaký utřinos, ten už je plnoletý, dyť letos býl už volit.“ Tetka se rychle otočí a odhrkne: „Šak proto to včil všeccko tak vypadá a aj v tej vládě, škoda mluvit! Tehoto si pamatuju, jak sa držál máminej sukne! A totkaj nedávno sbíral za trest papíry před školú!“ „Máte pravdu, teti,“ říká strýc pohotově. „Ten čas letí, já si vás také pamatuju pěkně rozesmítú a ešče ze svojima zubama.“ Tetka mrskne okem, jak drak ocasem, uvidí pleskačku a hned spustí: „Ná, to sem si mohla myslet, na slopačku, to vás užijie a napájáte aj toho utřinosa jak jalůvku. Ide vám to ně enom o rozum, ale aj o zdraví!“ Strýc na to: „Teti, je vidět, že nejste dnešní. Neposlúcháte rádio ani televizú. Včera hlásili, že nejací odborníci dochtorští, z toho senátu, priznali, že ve slivovici je aj penicilín. Toš, ne hltat jakési hořké svinstvo v pilulách, rači si dám pár tých penicilínků tekutých.“ Tetka se mračila jak nadřizený v pekle a strýc pokračoval: „Šak, teti, dyby na vás lézla chřipajzna nejaká, ráda byste si lokly.“ „Já bych to do huby nevzala, ani dybych mosela! Ty myslím, nevíš, s kým máš tú česť!“ „Nevím, ale tuším. Mosel tu včera Mikuláš zapomněť nelehl z tej svojej družiny.“ „Cože? S takovými urážkami ty na mně? Já dobře vim, co tým chceš řečť!“ A dál to rozjela, jak šicí stroj: „Takových ochlastů, jak ste tu všeci dohromady, není daleko široko. Ráno štamprla, přes deň sa napájáte piviskem a večer zapíjáte víniskem ve skleпоч. Mám vás všeccky

prohlédnuté, aj s týma prochlastanýma játrama. Všeci spějete k jednému, k tej černěj důře v zemi.“ „Teti, tam dojdem všeci, aj tí, co teho slivovicového léku ani neokoštovali.“ Tetka, chtěje mět poslední slovo, dupla si a dodala: „Toš, to by sa vám líbilo, aby vám aj dochtóri ten chlast předepisovali.“

Najednou, těsně před zastávkou, autobus prudce zabrzdil. Do cesty mu vstoupil děda s čaganem, užívaje systému: „Šak ně vidí.“ Ti, co seděli, to málem vyhodilo ze sedadel a ti stojící se ocitli v jedně „guči“. Tetka, nachystaná už vystupovat, se s velikým rachotem položila na schodky. Sukně se jí vykasaly až k pasu a obnažily zavařovací gummy na punčocháčách. Do nastalé chvíle ticha, pronesl strýc kazatelsky: „Teti, už ani hlt!“ Autobus se otrásl smíchem. Tetka zčervenala jak turecký šátek, zalapala po dechu, popravila sukně, popotáhla punčochy a vysedla.

Jak ale ucítila pevnou půdu pod nohama, zvedla zaťaté pěsti nad hlavu a spustila: „Vy pazgrívci jedni zaškňůření, vy oblúci pokřivení ...“

Autobus se znovu rozjíždí. Strýc Franta přehlušuje tetčino spílání a vážným hlasem pronesl: „Chlapci, dybyzme ju všeci, jak zme tady, žalovali pro urážku na cti, vynéslo by jí to aspoň půl roku nepodmínečně. Potom mávl rukou a pronesl: „Mosela mět tá osoba těžký život, že sa v ní rozlélo tolik žluči.“ Povstal, zamával ještě láteřící tetce a povzdechl si: „Co vy víte, teti, dyby né té slivovice, toš tady už nejsu.“

Bavil se celý autobus, lepší než při některé televizní show. A navíc, jistě víc jak polovička cestujících uvěřila strýcovým moudrostem o tom trnkovém moku.

Tak, jezděte autobusem, je to levnější a ještě se zasmějete.

Osvětlimanský zpravodaj

Ze starých zpravodajů

Je to už hezká řádka let, co tiše a navždy opustil Buchlovice jejich věrný občan a ctitel, pan Václav Hána. Vy starší si na něj jistě dobře pamatujete a určitě i jiným zůstal v mysli. Po městečku chodíval pomalejším, vážným krokem, s kdekým se zastavil a pohovořil.

Pamatují si na něj ze zámecké zahrady, kde v horní budově bydlel a kde jsme ho potkávali, když jsme tam se školní třídou chodívali cvičit na malé hřiště, které už dávno neexistuje. Vidávali jsme ho i o něco později, na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let, když jsme s kamarádem Jiřím vedli pionýrský oddíl a chodívali do parku s dětmi.

Ze života pana Hány toho mnoho nevím, ale dobře si pamatují, že občas publikoval články s historickou tematikou v někdejším Buchlovském zpravodaji před dvaceti až třiceti lety. V době, kdy ještě nebyly veřejně k dispozici kopírky, jsem si kolikrát tyto texty půjčoval od pana Františka Tomeška a opisoval je na psacím stroji. Věřte, že jsem z nich měl mnohem víc, než bych je nechal pouze „sjet“ na nějakém „xeroux“ či co. Nikdy bych se totiž do nich tolik neponořil, jako při zdoluhavém opisování.

Na Hánových textech se mně nejvíce líbilo, že se často zabýval prostými lidmi z obce, jejich neveselými osudy. Podobný z jeho textů vám nabízíme i v dnešním zpravodaji. Byl v něm původně uveřejněn v čísle 5/1978.

Bořek Žižlavský

Václav Hána vypravuje

Nedá mi, abych se ještě nevrátil k těm ubohým patriotům, kterými usazení obyvatelé pohrdali, kterých se dokonce štítily, aniž by přemýšleli o motivech a příčinách jejich morálního úpadku, neřku-li, aby jim podali pomocnou ruku. Byli to lidé, kteří měli domovskou příslušnost v Buchlovicích. Ve stáří jim byl poskytnut útulek v chudobincích, lidově nazývaných „špitálech“. Takové špitály byly v Buchlovicích hned dva. Jeden na Lhotce, v došky kryté staré škole, zvaný „panský“, spravovaný farou. Druhý umístěný taktéž v bývalé škole, v nynější Tyršově ulici, kde byly vyhrazeny dvě místnosti těmto vyděděncům. Tento špitál byl ve správě obce. Jejich obyvatelé žili jen z milodarů a almužny, kterou měli povolenu vykonávat tzv. chozením po ptaní jednou v týdnu, a to v pátek, který byl postním dnem, takže jejich reálnou almužnou bývala buchta, báleš, lejanec, krajíček chleba, zřídkakdy krejcar nebo také nic, jenom hlasité brblání za neotevřenými dveřmi.

Po roce 1781, kdy císař Josef II. zrušil nevolnictví a vrchnost počala prodávat selské usedlosti do dědičného vlastnictví, počala se na

vesnici měnit i sociální struktura obyvatelstva. Vznikali, podle výměry půdy, lánici, půllánici, čtvrtníci, podsedníci a domkaři. Bezzemci se stávali nádeníky, čeledníky a služkami. Svoji existencí byli závislí na majitelích výrobních prostředků, jejichž vlastníci byli velkostatkáři a nově vznikající selské grunty. Pracovní příležitosti chudých byly v panských dvorech, v panském lese, v panském pivovaru, případně ve vzniklých manufakturách. V tomto období, následkem rostoucího soukromého vlastnictví, se vyvinul na vesnicích jakýsi druh kastovnictví i se svými nepěknými průvodními jevy: pýchou, furiantstvím, a od pánů odkoukanou pohrdavou povýšeností nad těmi, kteří se jim majetkově nerovnali. Ti, kteří neměli vůbec žádného majetku, byli pohrdavě nazýváni „žebrotou“.

Kastovnictví se tak vystupňovalo, že selský synek si nesměl vzít za manželku ani domkářovu dceru, neřku-li sloužící děvečku. Ženily a vdávaly se majetky. Citová sympatie a láska byly vedlejšími pojmy, hlavní bylo majetkové mamonářství. Toto kastovnictví se ještě prohloubilo, když vznikaly řemeslné živnosti. Páni

Václav Hana v pozdějších letech

mistři rozmnožili vesnickou „honoraci“. Takové sociální rozvrstvení vesnice se udrželo víceméně až do I. světové války. Tomuto stavu odpovídaly i vzájemné společenské styky. V každém takzvaném slušném hostinci i v Buchlovicích byla oddělená místnost s prostřenými stoly pro místní „honoraci“, kterou tvořili panští úředníci, farář, lékař, nadučitel, poštovník, starosta, nejbohatší sedláci a živnostníci. Ve velkém lokálu, kde byl nálev, byly kolem zdí obyčejné lavice a neprostřené stoly, kouřilo se z fajek a plivalo na podlahu. Tu byli hosty, pokud na to měli, domkáři, nádeníci, dvorská čeleď a zase vždy jen svůj k svému. Pariové ze špitálu a jim podobní byli nevtanými hosty, kteří se často stávali obětí pivních hrdinů a hospodských povalečů, kteří je pro pochybnou zábavu, za niž by se měli hluboce stydět, opili, pošpinili a pak surově vyhodili na ulici.

Vy, dříve narození, si ještě pamatujete, že i v kostele bylo kastovní roztržení. Vrchnost měla vyvýšenou zasklenou oratoř s polštářovými křesly, místní honorace na předním místě čestnou lavici, na kruchtě dominovali bohatí sedláci a živnostníci, ostatní obyčejní věřící stáli nebo seděli v lodi kostela. Pro ty ubohé byla za hlavními dveřmi vyhrazena místnost,

nazvaná podle svého určení „žebráčka“. Tam na zídkách u bočních stěn sedávali žebráci ze špitálů. Při odchodu z bohoslužeb stával nad schodištěm žebráčky vyvolený špitálista s mosaznou pokladničkou na vzhazování mincí.

Z této nejspodnější vrstvy se rekrutovaly typy ubožáků jako byl Ludvík Kopeček, jehož životní příběh realisticky popsala paní Anežka Hučková. To byl však jenom jeden z mnohých. Pamatuji se ještě na jména: Jozafát, Ludvíček – mrška, Franta – cuta, Říha – pepřička, Kukuč, Vlk, Anča – lampa, Rézinka...

Tito všichni byli také lidé dle obrazu božího stvoření, žili mezi námi a neprovinili se žádnými zločiny. V opuštěné tichosti zemřeli a jejich pozůstatky byly pohřbeny bez pompy. Jejich hroby nezatěžují honosné pomníky a přece jejich kosti se v zemi nikterak neliší od kostí těch, kteří si kdysi mysleli, že jsou nad ně vysoko nadřazení. Odstupem času se z paměti

Ludvík Kopeček zůstal dodnes ve vzpomínkách pamětníků

současníků vybavují jen humorné epizodky z jejich života. Smutná kapitola z historie špitálníků zmizela v hlíně hřbitova. Věřme, že navždy!

SESTRY DOMINIKÁNKY VZPOMÍNÁJÍ NA SVÉ PŮSOBENÍ V BUCHLOVICÍCH

Naše bývalé spoluzaměstnankyně z domova důchodců nás požádaly, abychom napsaly něco o našem životě po odchodu z Buchlovic, o tom, jak jsme prožívaly léta komunistické vlády a o naší návštěvě v Buchlovicích, která se uskutečnila 31. července letošního roku.

Moc mile nás překvapilo, když jsme se na buchlovické faře setkaly s dvaceti bývalými spoluzaměstnankyněmi. To jsme opravdu nečekaly, naše setkání jsme vůbec neorganizovaly. Co ty naše milé paní dokázaly během tří dnů, kdy jsme se rozhodly zajet do Buchlovic. Také otec Jiří Kovář nám všem věnoval svůj čas. Všem srdečně děkujeme.

Hodně jsme vzpomínaly na rodiny, na naše pěkné vztahy a spolupráci, na obyvatele, kteří nás předešli do věčného domova, na to jak lidé odcházejí, ale Bůh zůstává.

V Buchlovicích prožily některé z nás 28 roků. Byly jsme mezi vámi velmi rády. Cítily jsme, že patříme k vám a věděly jsme, že nás máte rádi. Děkujeme! Milovaly jsme ten krásný kraj, který svým uměním opěvoval vzácný kněz pan rada Hrabal, buchlovický rodák. Viděly jsme, jak v posledních letech Buchlovice zkrásněly. Hodně se tu změnilo a upravilo.

Když odjízděly poslední sestry 27. června 1985 z Buchlovic do Kadaně, v kostele se s námi loučil otec Alois Honek. Poděkoval nám jménem otce biskupa Josefa Vransy, buchlovické farnosti i jménem svým. Doprovodil sestry do Kadaně.

V Kadani žilo přes 90 sester, většinou byly pokročilého věku. Komunistická moc je tam navezla z našich klášterů, které byly zestátněny již v roce 1960. Barokní klášter patřil sestrám alžbětinkám. Ty musely klášter opustit, byly odvezeny do Oseka u Duchcova. My jsme se zapojily v ošetřování našich spolusester a v dalších pracích v domě.

Koncem října 1981 měly naše sestry v Kadani velkou domovní prohlídku, která trvala dva

dny. Přepadlo je asi padesát mužů a žen STB i se psy. Pobrali jim všechny modlitební knihy (Breviáře), které byly rozmnoženy na cyklostilu. Cyklostil byl řádně hlášený na úřadech. Brali i sebemenší lístky psané na stroji nebo knihy staré i několik desítek let. Neměly jsme se z čeho modlit. Vzali také psací stroje a cyklostil. Roznesli o nás vyhané řeči. V noci chodila po chodbách hlídka se psem.

Do Buchlovic jsem přišla po osmiletých pracích v továrnách, a to v pěti továrnách, ve kterých jsme pracovaly po vyvezení z našich domovů během jedné noci 27. září 1950. Jak jsme se zapracovaly a lidé si nás oblíbili, už nás státní moc přesouvala dál.

Po sametové revoluci jsme dostaly zpět některé naše domy. V Bojkovicích jsme otevřely v roce 1991 církevní odbornou školu. V Praze náš dům slouží k ubytování vysokoškolských studentek, v Brně poskytujeme ubytování vysokoškolačkám. Ve Střelcích u Brna se staráme o naše spolusestry důchodkyně, v Olomouci přednášejí dvě sestry na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého a v Jablonném v Podještědí jsou tři sestry důchodkyně v blízkosti hrobu svaté Zdislavy, kterou ctíme jako patronku naší kongregace.

Během čtyřiceti let jsme nesměly přijímat dorost. Je to jako když nesmí přijít do rodiny dítě. Naše řady velmi prořídly. Jen na kadaňském hřbitově očekává slavné vzkříšení dvě stovky našich sester.

Do budoucnosti se díváme s důvěrou. Všemožnou Pán o nás o každém ví, jsme v jeho ruce.

Děkujeme vám všem, kteří jste v naší blízkosti šli s námi kus cesty životem. Přejeme vám i vašim rodinám všechno dobré. Přejeme, abyste se nebáli stáří, je to požehnaná doba života.

**Sestry dominikánky
Beata, Václava a Slavomíra**

Varhany v kapli svaté Barbory

Kaple svaté Barbory na kopci od pradávna lidově nazývaném Modla – místo tradičních dvou poutí, místo setkávání buchlovických občanů. Kapli nechal vystavět na místě starého, již zchátralého, možná až románského kostelíka v roce 1672 Hanuš Zikmund Petřvaldský. Dochovala se v báni nad kopulí kaple i její zakládací listina. Kdo stavbu řídil, se přesně neví, ale uvažuje se o dvojici možných architektů, o Giovannimu Pietru Tencalloví a Janu Křtiteli Ernovi. Kaple v raně barokním slohu zvaném manýrismus se stala pohřebištěm buchlovských pánů Petřvaldů a Berchtoldů. Věnujme se však hlavnímu předmětu tohoto článku, totiž varhanám. V buchlovické farní kronice v úvodu zápisu za rok 1930 se píše: *Před Vánoce mi r. 1929 byly staré varhany, jež nevyhovovaly, rozebrány a začalo se se stavbou nových varhan.* V kronice byl přiložen papír se strojepisným zápisem, podepsaný Dr. B. Z. s datem 24. 7. 1963. Nadpis zní Farní kostel sv. Martina v Buchlovicích a v textu popisujícím buchlovický kostel je o varhanách další zmínka: *Staré varhany od Jana Staudingra z Olomouce z roku 1825 byly nahrazeny novými roku 1929 i se*

Dnešní stav varhan

skříní. Podoba starých varhan v kostele v Buchlovicích se dochovala na jedné fotografii z dvacátých let 20. století. Varhany byly tedy na přelomu

Původní umístění varhan v buchlovickém kostele (dvacátá léta 20. století)

let 1929 a 1930 převezeny z Buchlovic do kaple sv. Barbory, kde nahradily pravděpodobně nějaké varhany starší, spíše pouze nějaké malé harmonium (nástroj pracující podobně jako tahací harmonika).

Přestěhované varhany byly s největší pravděpodobností plně funkční a své využití našly při poutích i při pohřební mši na pohřbu hr. Leopolda Berchtolda v roce 1942. Jak varhany fungovaly v pozdějších letech není jisté, ale v šedesátých letech na ně bylo hráno dobrým muzikantem Vítězslavem Novotným, tehdejším správcem Buchlova. Pak ale přišel rok 1969 a do kaple se prý pomocí poraženého stromu svrženého do jednoho z oken chóru vloupali místní mladíci, kteří varhany silně poškodili. Z nástroje zmizela valná většina kovových pískál, jak z prospektu, tak také z varhanní skříně. Kaple byla začátkem let sedmdesátých veřejnosti uzavřena na dvacet let a varhany dodnes jsou ve stavu, který si nezaslouží.

Pozůstatek pedálu

Nástroj svým tvarem měl napodobovat barokní díla světoznámých varhanářů, ovšem svou velikostí se jim ani zdaleka vyrovnat nemohl. Rozměry varhanní skříně jsou: hloubka 102 cm, šířka 241 cm a výška 382 cm. K výšce ovšem nejsou počítány nedochované frontony nad oběma křídly varhan, zachycené na staré fotografii. Tyto frontony, ozdobné oblouky, byly podle patrných stop na samotné skříně při stěhování z Buchlovic odřezány a vyhozeny, neboť po nich není ani stopy. Původní výška varhan totiž neodpovídala prostoru mezi podlahou chóru a klenbou v kapli. Nástroj se skládal celkem z více než 387 píšťal, z nichž se do dnešních dob dochovalo 96 píšťal dřevěných a z mnoha zbytků z celkem asi 11 píšťal z varhanního kovu. Varhanní kov je slitina cínu a olova. Čím víc cínu ve slitině je, tím mají píšťaly lepší zvuk. V prospektu varhan stálo 34 píšťal z varhanního kovu. Tyto píšťaly se nazývaly principály (od latinského slova *prestant* – ukazo-

vat, stát v popředí) a tvořily hlavní hlas varhan. V obou bočních stěnách varhanní skříně stojí takzvané subbasové dřevěné píšťaly, na které se hrálo pomocí pedálů. Zbylých 328 píšťal tvořilo šest nebo sedm rejstříků. Na zadní části varhanní skříně je vidět tužkou psané notové osnovy s notami a také několik těžko čitelných podpisů, které zde zanechali nejspíš dávní varhaníci. Varhany mají 45 kláves v manuálu a 19 pedálů pro nohy. Traktura, spojující klávesy s ovládním vpouštění vzduchu do samotných píšťal, je mechanická, dnes již hodně poškozená. K varhanám patřil jeden měch a dlouhý, dodnes zachovalý vzduchovod. K dnešnímu stavu varhan je třeba poznamenat, že po jejich vykradení byl demontován měch a vzduchovod, byly také od pedálové traktury odstraněny pedály a celá varhanní skříně byla přisunuta ke zdi. Po bocích klaviatury ční ze skříně celkem osm táhel ovládní rejstříků – tzv. manubria. Pod každou hlavičkou táhel byl přilepený lístek s názvem toho či toho rejstříku,

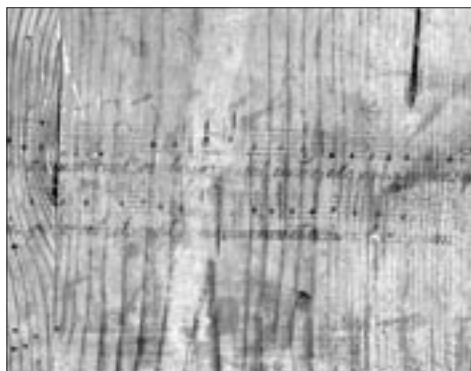
Subbasové píšťaly v boku varhan

Mechanická traktura uvnitř varhanní skříně

který se pomocí tohoto táhla zapojil do hry. Dnes jsou bohužel nápisy na lístcích nečitelné. Jedním z táhel se pravděpodobně zapojovaly subbasové pišťaly pedálu. Tolik pro dnešek a v příštím čísle zpravodaje se dočtete, jak takové varhany pracovaly, jak vlastně hrály, a také k článku připojím vysvětlivky některých důležitých, zde použitých varhanářských pojmů.

Text a foto: **Martin Žizlavský**

Zápis notové osnovy v zadní části nástroje

Strach

Bojím se černé tmy, té tajemné temnoty.
Bojím se černých zákoutí a ulic bez lidí.
Mám strach ze všeho neznámého a nového.
Snad mně chybí kousek odvahy.
Bojím se křiku a zvýšeného hlasu,
to se pak celým tělem třesu.
Nemám ráda hrubé slova a nadávky,
ty, co svědčí o charakteru.
Nemám ráda zlost a vztek, co ze sebe,
jak lávu srší, vyřikat si to s klidem lepší je.
Bojím se podívat do očí a podat znovu ruku,
tomu kdo mně ublížil a ztratil moji důvěru.
Mám strach snad z nejistoty,
z toho, co stane se nepředvídaně.
Bojím se budoucnosti, toho, co mně osud přinese.
Mám strach sama ze sebe, co kdy komu provedu.
Říkám to bez bázně a z čistou hlavou,
bojím se ... o sebe!

m. m.

Oranžová

Listy v reji větrem rozehraném
tančí barvy tisíci.
Rok je právě v požehnaném
jedenáctém měsíci.

Kopcům vůkol, stromů harém,
svléká slunce zářící.
Soumrak vzlíná do obzoru
svoji krví chladící.

Leží všude-oranžová-sbíhá dolů
v střechy domů.
A sytí oči těch svých dětí,
jež se nepřestanou divit tomu.

Martin Hruška

Cimbálová muzika Technik z Bratislavy navštívila náš region

Poslední zářijový víkend jsem byl spolu s Hankou a kamarádem Tondou Gajdošem, ředitelem Domova důchodců v Buchlovicích a známým lidovým zpěvákem, účastníkem milé události v našem autokempingu na Smraďavce. Oslavovala tu 40. výročí založení a současně šedesáté narozeniny svého cimbalisty ing. Petra Fajkuse, CSc., cimbálová muzika souboru Technik Slovenské technické univerzity z Bratislavy. Cimbálová muzika hrávala v tomto složení v letech 1964–1971 a od té doby se více méně pravidelně schází v různých regionech bývalé Československé republiky, ze kterých buď sami členové pochází nebo hudbu kterých interpretovali. Tentokrát je Petr, můj bývalý spolužák ze střední školy a dlouholetý člen staroměstského souboru Dolina, rodák z Velehradu, přivedl do kraje své mladosti, aby jim ukázal tři perly Moravského Slovácka – velehradskou baziliku, hrad Buchlov a zámek v Buchlovicích a zazpíval si spolu se starými přáteli. Na setkání se zúčastnilo kromě nás - hostí - devět manželských párů, bývalých muzikantů a tanečníků souboru Technik. Při této příležitosti jsem položil Petrovi pár otázek:

Petre, jaké byly tvoje „folklorní“ začátky?

S folklorem jsem začal kolem roku 1955. Na základní školu na Velehradě přišel tenkrát učít pan učitel Luboš Abrahám, rodák z Kudlovic, který založil dětský školní folklorní soubor. Já jsem začínal jako tanečník, ale velmi rychle jsem „přesedlal“ na cimbál, protože jsme pro soubor potřebovali muziku. Hudbu a zpěv – a to nejen lidových písní – jsem však měl ve vínku prakticky od kolébky. Můj otec, také lidový muzikant – houslista, učitel češtiny, dějepisu, zeměpisu a také zpěvu, s námi doma zpíval i s mojí maminkou od malička.

Jak to, že sis vybral právě cimbál?

Původně jsem chodil na klavír k paní učitelce Zdeňce Burdové na Velehradě, takže hudebním myšlením jsem měl k cimbálu hodně blízko. Pan učitel Abrahám pak pro náš dětský soubor koupil malý cimbál a navrhl mi, abych se naň naučil hrát. Dohodl mi také soukromé hodiny u pana učitele Jaroslava Čecha v Uherském Hradišti, který byl a stále je folklorní veřejnosti – nejen Moravského Slovácka – velmi dobře známý.

Jak pokračoval tvůj souborový život?

Po přechodu na střední školu do Starého Města (původně jedenáctiletku, pak dvanácti-

letku a nakonec střední všeobecně vzdělávací školu – a dnes gymnázium) jsem hrával pro tři soubory najednou – soubor naší střední školy, který vedl pan prof. Ivan Bosák, soubor Základní školy ve Starém Městě pod vedením paní učitelky Slováčkové a soubor Dolina, kam jsme chodili spolu. Primášem tam tenkrát byl pan prof. Jenda Slováček a soubor vedli Janek Vojtík s Věrkou Šprňovou. Ve školní cimbálovce primášoval Jarda Schottl a Jožka Polách, obligát a kontry hrál Tonda Drgáč – abych vzpomněl aspoň nejnámější, kteří zůstali folkloru dodnes věrni. Na vysoké škole v Bratislavě jsem se přihlásil do souboru Technik, který tenkrát neměl vlastní cimbálovku a na jeho vystoupeních ho doprovázel velký orchestr lidových nástrojů. Bylo to tenkrát v souborech obvyklé, vystupovaly tak SLUK (Slovenský ľudový umelecký kolektív), Lúčnica a jiné velké soubory. Založením cimbálové hudby – byl jsem prvním „vlastním“ cimbalistou souboru, protože do té doby si soubor cimbalisty do orchestru „půjčoval“ – se soubor stal mobilním a mohl snadněji a méně nákladně absolvovat zájezdy. Velmi milé bylo pak například setkání se souborem Dolina v roce 1969 v Portugalsku na festivalu folklorních souborů, který byl součástí veletrhu

zemědělské techniky v Santarém. Myslím, že to bylo pro oba soubory a pro mně i Tondu Gajdoše veliké překvapení.

Soubor Technik se ti stal osudným, v souboru sis našel i manželku...

Ano, a nebyl jsem jediný. Souborových manželství je v Techniku za dobu jeho existence určité na stovky. Je to oblast společných zájmů, která v souboru chlapce i děvčata sblíží. Myslím si, že je tomu tak ve všech souborech a je to dobře. Moje manželka byla členkou „zpěváckého sboru“ souboru Technik a později zpívala v naší folklorní skupině v ženském sboru i jako sólistka. Jak vždycky říká „vzpívala si mě“.

A co současnost?

Vždycky říkám, že skutečný folklorista nemůže zůstat bez folkloru tak, jako skutečný námořník bez moře. Z jeho života by zmizelo cosi podstatného, bez čeho nemůže žít. V Bratislavě působí už 82 let Slováký krúžek a Skaličané – široký kruh přátel lidové písně regionů, uvedených ve svém názvu. Krúžek vznikl v začátcích první československé republiky, kdy přicházela na Slovensko spolu s prvními slovenskými absolventy vysokých škol česká (a samozřejmě moravská) inteligence, aby pozdvihla úroveň života v krajích bývalého Uherska. Krúžkem prošla řada významných osobnosti – MUDr. Pavel Blaho – poslanec parlamentu 1. ČSR, jeho syn JUDr. Janko Blaho – známý operní zpěvák, architekt Dušan Jurkovič – autor skanzenu na radhošských Pustevnách, lázeňské architektury v Luhačovicích, atd, ThDr. Ludevít Okánik – první primátor Bratislavy a mnozí další. Krúžek stál při vzniku nových souborů na Slovensku, např. Živeny a známé Lúčnice. Kroužek se setkává dodnes 1x měsíčně při besedách u cimbálu a každoročně pořádá reprezentační ples. Každým rokem se také

setkává se Slovákými krúžky z Brna a Bratislavy, nejčastěji vždy u kořenů své existence na Moravském Slovácku. V krúžku hrávám na cimbál už přes 20 let a v současnosti jsem jeho „richtárem“. Na plesech si zahrajeme i s naší bývalou cimbálou souboru Technik.

Jak vidíš budoucnost folkloru v blízkém i vzdáleném místním i časovém horizontu?

Začnu od vlastní rodiny. Moje děti bezprostředně v oblasti folkloru nepůsobí, i když, jak se kdysi říkávalo, mají k lidovému umění kladný vztah. V naší rodině pokračuje však aktivní práce s folklorem „po přeslici“. Má sestra – Ludmila Horehľadová – je programovou tajemnicí strážnických folklorních festivalů a její oba synové Antonín i Petr jsou cimbalisté, Toňa dokonce profesionál v brněnském Ondráši. Ani ve vzdálenějším horizontu časovém i místním nevidím budoucnost černě, i když, samozřejmě, určitou redukci, kterou je vidět i dnes, můžeme očekávat. Autentický folklór poměrně rychle mizí, avšak obrovské množství kvalitního uměleckého materiálu hmotného i nehmotného – jak předmětů, výrobků, technologií, tak i slovesného i hudebního umění je podkladem pro jeho tvořivé rozpracovávání i v budoucnu. Tak jako v jiných oborech i ve folkloru se vždy najde skupina lidí, pro kterou práce v tomto oboru bude životní náplní nebo zdrojem zábavy, ale především hlubokého životního uspokojení a vytváření pevných přátelských vztahů. Vždyť to vidíš i na nás. Folklor si nás přitáhl a nepustil nás po tolika letech – v Dolině jsme začínali před 45 lety, Tonda mi přišel v Bratislavě zazpívat na moji čtyřcítka, dnes mám šedesát a všechno uplynulé mi připadá jako by to bylo včera.

Petre, děkuji za rozhovor. A ať Vám to s kamarády ještě dlouho dobře hraje!

Ing. Miloslav Hrdý

A ještě douška.

Petr by to možná nechtěl, ale já bych rád, abyste to věděli: řekl jsem mu při loučení, že bych rád o jejich setkání napsal do našeho zpravodaje a on, že ano a dal mi 500 Kč se slovy: „Tak ať se Vám lépe vydává!“ I na dálku – do Bratislavy – mu ještě děkuji za příjemné chvíle i za sponzorství Buchlovského zpravodaje!

Listopad

Jsi časem odpočinku, usínání,
měsíc deštivý, jsi v roce předposlední.
Máš noci tmavé, studené a dlouhé,
než k ránu sychravému se nebe rozední.
Listopade, žlutavé světélko z okénka samoty
v mlžnaté, mléčné tůni.
Listopade, hřbitove na vše svaté
se svící, věncem a chrysaném vůni.
Ty nejsi smutný, jsi jen vážný, klidný,
v tobě se mnohý za svou roční práci ohlíží,
tak jako člověk ve svém věku zralém
si dílo celoživotní své v klidu prohlíží.
Jsi krásný, jak tvá mračna fialová
v podvečer na nebi zrůžovělém,
a jako listí z nachu, purpuru a zlata,
co padá stromům listnatým v tom našem kraji celém.
Jsi také veselý a spokojený,
vždyť vše, co sklízeno ve stodole je jisté
a děvče v kroji, šohajek s kosárkem,
si zavýsknou na hody martinské a kateřinské.
Čas jako voda utíká, přejde prosinec a přejde leden.
Pak vítr únor rozmarný nám odvane
a s něžným bílým zvonečkem sněženky
k nám opět přijde jarní měsíc březen.

Zdenka Maršálková

Ve staré vinici

jsme keře různě plodící
a třebaže nás vinař
v témže roce sázel,
každý jsme přece jen
trochu jiný,
léty se nám do kůry
nabalilo
podzimních mlh a kouřů,
zimní nevydrhnutelné špíny
a my s touto patinou
žijeme.
Však na klučení,
moji milí,
to ještě není!

Co po deštích a nepohodě,
když slunko shora praží
a ty se z pohledu
díváš na zpěváka
ve větvích,
poslechni tu krásu!
Trylky rozkvétají,
jako za těch
starých dobrých časů.
A tak se
napřím, vstaň a zase
běž do deště,
s vnučkou závod'
a zdolej strmý sráz,
s tvým zadýchaným srdcem
vyběhni tu věž
a do slunka
se zaďivej,
jako by ses ptal:
Tak, kolikrát ještě?
Nech toho a mávni rukou -
to není dobrá otázka.

Před zimou

Rozkošatěle vzrostlá
paní réva zeštíhlela
do samého dřeva
a zazpívá už jen
flétnové melodie.
Krev její
se teď v sklepech
z košťů
do džbánek a sklenic lije,
do zlatého pohára -
plno je v nich výskotu
a i zadumaného zpívání...
Až z jara se vrátí
kapička rosy
z nosu vinařova
na kmen paní révy,
pak pocítí,
že plodit může,
že není ještě
stará!

Miloslav Hrdý

Milovaní,

myslím na vás na všechny. Na vás, které nosím ve svém srdci. A jsem Bohu vděčný za každý den, protože i ten nejnáslednější a nejobyčejnější den je Božím darem. A vůbec nezáleží na tom, co se v něm velkého stane, vždyť jeho velikost je dána už tím, že je darem lásky Boha k nám.

„Vysoko na kopci s výhledem do krásné přírody žil moudrý stařec, kterého lidé považovali za mudrce. Povídalo se o něm, že dokázal dát odpověď na každou otázku. Dva chlapci se domluvili, že starce ošálí. Chytli malého ptáčka a vydali se na vrchol hory. Když přišli k mudrcovi, jeden z chlapců s rukama za zády uzavřel ptáčka v dlaních. „Moudrý starče,“ začal, „řekni mi, je ptáček v mých rukou živý nebo mrtvý?“ Stařec hned odhalil jejich záměr a odpověděl: „Milý hochu, když řeknu, že je živý, stiskneš dlaně a ptáčka rozdrtíš. A když řeknu, že je mrtvý, dlaně otevřeš a necháš ho odletět.“ A pak pokračoval: „Víš, máš v rukou moc nad životem a smrtí. A to je velká odpovědnost.“ Chlapci zůstali jako omráčení. Zírali jeden na druhého v naprostém úžasu. Starý muž si pohladil dlouhý bílý vous, mírně se pousmál a zadíval se chlapcům do očí. „To říkám vám oběma bez výčitek,“ vysvětloval a jeho hlas zněl srdečně. „Máte v rukou semínka úspěchu i nezdaru.“ Když zmatení chlapci opět sestupovali z hory, zavál k nim svěží vítr nového poznání a oni nedočkavě osvobodili uvězněného ptáčka. Dívali se, jak mává křídly a prudce stoupá na svobodu. V té chvíli pochopili cenu mudrcovy rady. (Z příběhů: Kolik váží sněhová vločka)

Každý den je také v našich rukou jako dar. Každý den musíme i my volit mezi tím, co vede „k životu nebo ke smrti“. Každý den můžeme prožít k oslavě Boha a nebo jej můžeme navždy promarnit. Tak se může i ten nejnáslednější den stát jedinečný a krásný.

Z celého srdce vám do každého dne žehnám.

P. Vojtěch Glogar

(Život farnosti, č. 14, ročník XV, neděle 18. července 2004, vydává Římskokatolická farnost Zlín)

srpen 2004

Narození:

Barbora Petrášová, Buchlovice, Zahrady
Adam Fojt, Buchlovice, Hradištská

Úmrtí:

v měsíci červnu jsme se rozloučili:
s Ludmilou Markovou
s Jiřinou Rybářovou
s Vladimírem Adamcem
s Miroslavem Krejčířem
a s Aloisem Gabrielem.
v DD Buchlovice zemřel 1občan

Sňatky:

dne 28.8.2004 uzavřeli manželství v kostele
sv. Martina
Adéla Hubáčková (Buchlovice) a Radim Gajdoš
(Jablůnka)

Přistěhováno: 6 občanů

Odstěhováno: 11 občanů

K 31.8.2004 bylo v Buchlovicích 2 468 obyvatel

září 2004

Narození:

Jan Kobylka, Buchlovice, Chrástě

Úmrtí:

V DD Buchlovice zemřelo 5 občanů

Sňatky:

v kostele sv. Martina byly uzavřeny 2 svatební
obřady:
dne 18.9.2004 uzavřeli manželství
Jitka Ženatá (Buchlovice) a Jaroslav Šotl (Polešovice)
dne 25.9.2004 uzavřeli manželství
Mgr. Pavla Dvořanová (Buchlovice) a Josef
Večeřa (Buchlovice)

Přistěhováno: 7 občanů

Odstěhováno: 5 občanů

K 30.9.2004 bylo v Buchlovicích 2 466 obyvatel

V uplynulém měsíci jsme mohli být na návštěvě u manželů Marie a Antonína Hrabalových, kteří oslavili „zlatou svatbu“ – 50 let společného života. Spolu s nimi jsme se vrátili do doby před půl stoletím a na svatební fotografii můžeme vidět oba oslavence v den svatební.

Nejenže jim blahopřejeme, ale také ze srdce přejeme dostatek zdraví a spoustu příjemných chvil uprostřed rodiny a také občanů Buchlovic!

Střed našeho městečka s nově zrekonstruovanou restaurací U páva na snímcích Alberta Orlity

BUCHLOVSKÝ ZPRAVODAJ

Vydává Obecní úřad v Buchlovicích, tel.: 572 595 120. Vychází měsíčně, řídí redakční rada, odpovědný redaktor ing. Miloslav Hrdý, výkonní redaktoři Vlastimil Kořínek a Bořek Žižlavský. Náklad 350 výtisků. Cena 6,- Kč

Registrační číslo MK ČR E 13102

*Redakční rada si vyhrazuje právo upravovat příspěvky.
Sazba Vít Kučera, tiskne HUDEC print, s. r. o., Buchovice*